

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 9.4.2014
SWD(2014) 138 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus

**deklareerimata töö ennetamise ja tõkestamise alast koostööd edendava Euroopa
platvormi loomise kohta**

{COM(2014) 221 final}
{SWD(2014) 137 final}

SISUKORD

1.	Taust.....	3
2.	Probleemi kirjeldus	4
2.1.	Valitsemistavad– probleem, mis vajab lahendamist	5
3.	ELi õigus tegutseda ja subsidiaarsuse põhimõte	6
4.	Eesmärgid.....	7
4.1.	Üldeesmärgid	7
4.2.	Erieesmärgid	7
4.3.	Tegevuseesmärgid.....	7
5.	Poliitika valik	8
6.	Mõju hinnang	8
6.1.	1. valikuvõimalus: uusi meetmeid ei võeta	8
6.2.	2. valikuvõimalus: juba tegutsevate tööühmade ja komiteede töö parem koordineerimine ELi tasandil	8
6.3.	3. valikuvõimalus: eraldi üksus, mille töös osalemine on vabatahtlik.....	9
6.4.	4. valikuvõimalus: eraldi üksus, mille töös osalemine on kohustuslik	9
6.5.	5. valikuvõimalus: deklareerimata töö takistamiseks tehtavate pingutuste integreerimine Eurofoundi ülesannete hulka	9
7.	Valikuvõimaluste võrdlus	9
8.	Järelevalve ja hindamine	10

1. TAUST

Deklareerimata töö, mida esineb väga palju, on ELi poliitika päevakorras väga murettekitav probleem eelkõige töökohtade loomise, töö kvaliteedi ja eelarve konsolideerimise seisukohast.

Strateegias „Euroopa 2020” (aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia) seatakse eesmärgiks saavutada 2020. aastaks 75 %-ne tööhõive määr kõigi 20–64aastaste inimeste hulgas¹. Et selle eesmärgi saavutamisele kaasa aidata, võttis komisjon vastu juhtalgatuse „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”,² milles rõhutati vajadust muuta mitteametlik või deklareerimata töö seaduslikuks tööks.

2012. aasta aprillis vastu võetud tööhõivepaketi³ rõhutas komisjon veelkord, et mitteametliku või deklareerimata töö seaduslikuks tööks muutmine võiks mõjuda positiivselt tootlikkusele, töötingimustele ja pikaajalises perspektiivis kutseoskuste arendamisele. Teatises tutvustati vajadust parandada liikmesriikidevahelist koostööd ja tehti teatavaks, et algatatakse konsultatsioonid ELi tasandil tegutseva riiklike tööinspeksioonide ja muude täitevasutuste vahelise platvormi loomise üle, et selle abil tegeleda deklareerimata töö probleemidega. Platvormi eesmärgiks seati koostöö parandamine, parimate tavade vahetamine ja ühtsete kontrollipõhimõtete väljaselgitamine.

2012. ja 2013. aastal mitmele liikmesriigile esitatud riigipõhistes soovitusetes käsitleti deklareerimata tööd, varimajandust ja maksudest kõrvalehoidmise vältimist ja/või maksukohustuste täitmise parandamist.

Tööhõivepoliitika 7. suuniseiga „Naiste ja meeste tööturul osalemise suurendamine, struktuurse tööpuuduse vähendamine ja töö kvaliteedi edendamine”⁴ pandi liikmesriikidele südamele, et tuleb edendada sotsiaaldialoogi ning püüda vähendada tööturu killustatust meetmetega, mis on suunatud ebakindlate töösuhete, vaeghõive ja mitteametliku töötamise vähendamisele.

2013. aasta majanduskasvu analüüsis⁵ on leitud, et tööturu osapooltel on riigiasutuste kõrval oluline roll töövõimalusterohke majanduse taastamise ettevalmistamisel vajalikus võitluses deklareerimata töö vastu. Töötuse probleemi ja majanduskriisi

---

¹ Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal – Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia.”, KOM(2010) 2020, 3 märts 2010.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:ET:PDF>

² Komisjoni teatis „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava: Euroopa panus täieliku tööhõive saavutamisse”, KOM 2010(682), 23. november 2010.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0682:EN:NOT>

³ Komisjoni teatis „Töövõimalusterohke majanduse taastamine”, COM (2012) 173, 18. aprill 2012.

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=101&newsId=1270&furtherNews=yes>

⁴ Nõukogu otsus 2010/707/EL, 21. oktoober 2010, liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010D0707:ET:NOT>

⁵ Komisjoni teatis „2013. aasta majanduskasvu analüüs”, COM (2012)750, 28. november 2012
http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_et.htm

sotsiaalsete tagajärgedega tegelemise kontekstis rõhutati 2014. aasta majanduskasvu analüüsis⁶ vajadust tõhustada võitlust mitteametliku töötamise vastu.

2. PROBLEEMI KIRJELDUS

2007. aasta komisjoni teatises⁷ on deklareerimata tööd kirjeldatud kui igasugust tasustatud tegevust, mis on oma olemuselt seaduslik, kuid riiklikes asutustes deklareerimata, ja mille puhul on arvesse võetud liikmesriikide õigusliku reguleerimise süsteemide erinevusi.

Deklareerimata tööd mõjutavad mitmed majanduslikud, sotsiaalsed, institutsionaalsed ja kultuurilised tegurid. Deklareerimata tööd on peetud põhjuseks, miks on häiritud majanduskasvu taotleva majandus-, eelarve- ja sotsiaalpoliitika teostamine ja halveneb töö kvaliteet, seades omakorda ohtu sotsiaalkaitse süsteemide finantsilise jätkusuutlikkuse ja kahjustades ettevõtjate konkurentsikeskkonda⁸.

Asjaolu, et deklareerimata tööd ei jälgita ega registreerita ning et seda määratletakse riiklikes õigusnormides erinevalt, muudab keeruliseks usaldusväärsete andmete saamise selle kohta, kuivõrd levinud on deklareerimata töö liikmesriikides. Deklareerimata töö kirjeldamiseks ja selle leviku hindamiseks on kasutatud erinevaid meetodeid (neid on täpsemalt kirjeldatud II lisas).

Üldiselt võib määratleda kolme liiki deklareerimata tööd. Esimene kategooria on selline, kus deklareerimata tööd tehakse ametlikus ettevõttes. See kategooria hõlmab ka nn aladeklareeritud tööd, mis tähendab ümbrikupalkade maksmist (st et ainult osa palgast makstakse ametlikult, ülejäänud osa saab töötaja ümbrikupalgana) ja olukordi, kus töötaja on ametlikult osaajaga töö, kuid teeb tegelikult täiskohaga tööd. Teine kategooria on selline, et tööd tehakse iseseisvalt ja jäetakse see deklareerimata või töötatakse füüsilisest isikust ettevõtjana ja osutatakse teenuseid ametlikult registreeritud ettevõtjale või muudele klientidele, näiteks kodumajapidamistele. Kolmas deklareerimata töö kategooria on selline, kus kaupu müüakse või teenuseid osutatakse naabritele, perekonnaliikmetele, sõpradele või tuttavatele. Siia võivad kuuluda ehitus- ja remonditööd, koristamine, lastehoiu- või vanurihooldusteenused, mida mõnikord sooritatakse vastastikuse abi korras. Kolmas kategooria ei kuulu käesoleva algatuse alla.

Füüsilisest isikust ettevõtja staatuse kuritarvitamist, kas siis riigisisest või piiriülestes olukordades, on tihtipeale seostatud deklareerimata tööga. Näilise füüsilisest isikust ettevõtjaga on tegemist juhul, kui isik liigitatakse füüsilisest isikust ettevõtjaks, mitte aga töötajaks selleks, et vältida teatavaid seadustest ja normidest tulenevaid kohustusi, näiteks tööeeskirju ja maksude või sotsiaalkindlustushüvitiste maksmist. Võidakse väita, et näiline füüsilisest isikust ettevõtjana töötamine on valesti deklareeritud tegevus ja ei peaks sellisena deklareerimata töö kategooriasse kuuluma. Siiski võib näiline füüsilisest isikust ettevõtjana töötamine omada

⁶ Komisjoni teatis „2014. aasta majanduskasvu analüüs”, COM (2013) 800 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/ags2014_et.pdf

Vt ka: Ühise tööhõivearuande projekt järgmise dokumendi juurde: Komisjoni teatis „2014. aasta majanduskasvu analüüs”, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/jer2014_et.pdf

⁷ Komisjoni teatis „Tõhustagem võitlust deklareerimata töö vastu” KOM(2007)628, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0628:ET:HTML>

⁸ Regioplan, 2010

negatiivseid tagajärgi näiteks tervisekindlustuse, tööohutuse ja sotsiaalkindlustusega kaetuse, samuti maksutulude seisukohast, tavaliselt on see nimetatud valdkondade suhtes siiski vähem kahjulik kui deklareerimata töö.

Mitteametliku majanduse kasvu on sageli peetud ametliku tööturu vajakajäämiste tagajärjeks⁹. Asjaolud, mis võivad olla neid vajakajäämisi põhjustanud, on näiteks kõrged tööjõukulud, tööjõu puudus (nii kvantitatiivne kui ka kvalitatiivne), töökohtade puudus või tööturu vähene paindlikkus. Ning veel, kui süüvida deklareerimata töö põhjustesse, siis selgub, et olulise tähtsusega on see, kuivõrd inimesed usaldavad valitsust ja riigiasutusi ning kuivõrd nad kogevad, et neid kaasatakse ühiskonda. Kui inimesed tunnevad vähest seost valitsuse või ühiskonnaga laiemalt, siis tegutsevad nad sagedamini ühiste reeglite vastaselt¹⁰. Mõjuteguriteks on ka seadusandluse läbipaistvus ja õiguse jõustamine. Kui kontrollimehhanismid on ebaselged, ebapiisavad või puuduvad üldse, on inimesed rohkem valmis deklareerimata tööd tehes makse vältima.

Mitteametliku töö tagajärgede hulka kuuluvad sageli kehvemad töötingimused. Ei arvestata töösuhtest tulenevad õigusi, näiteks õigust iga-aastasele puhkusele, ning ei täideta tööaja, tervise ja tööohutusega seonduvaid kohustusi. Mitteametlike töötajate puhul ei võeta arvesse nende koolitusvajadusi. Nende töösuhe on ebakindlam, neil ei pruugi olla õigust koondamisel makstavatele hüvitistele ega töötuhüvitistele, samuti muudele hüvitistele, sest nende eest ei ole makstud (või ei ole nad ise maksnud) sotsiaalkindlustus- ega tervishoiu makse. Lisaks on pensionifondi tegemata jäänud maksete pärast vähenenud nende pensioniõigused. Kuna neil puudub ametlik sissetulek, võib olla piiratud laenu saamise võimalus.

Tööandjad, kes ei deklareeri oma töötajate tehtud tööd, tekitavad ebaausa konkurentsi nende enda ja eeskirju järgivate ettevõtjate vahel. Konkurentsimoonutused võivad omada ka piiriülest mõõdet, seda siis, kui ühes riigis süstemaatiliselt võideldakse deklareerimata töösuhete vastu, kuid naaberriigis ei pea ametiasutused seda probleemi esmatähtsaks. Negatiivseid tagajärgi ei tunneta üksnes konkurendid ja töövõtjad, ka ettevõtte ise võib – pikema aja möödudes – kogeda sellisest olukorrast tulenevaid ebameeldivusi. Tema võimalused ettevõtte arendamiseks vajaliku krediidi saamiseks võivad olla vähenenud.

2.1. Valitsemistavad – probleem, mis vajab lahendamist

Deklareerimata töö vastu võitlemine on esmajoonel liikmesriikide ülesanne. Siiski võiks ELi tasandi meede kasuks tulla ja aidata liikmesriikidel tegeleda probleemiga järgmisest aspektist:

- (1) eri liikmesriikide täitevasutuste vaheline ebapiisav koostöö deklareerimata töö ennetamisel ja tõkestamisel.

Deklareerimata töö takistamisega tegelevad enamjaolt kolme liiki täitevasutused a) tööinspeksioonid, kes tegelevad töötingimusi käsitlevate nõuete ja/või tervishoiueeskirjade ja tööohutusnormide rikkumistega seonduvaga, b) sotsiaalkindlustusasutused, kes võitlevad sotsiaalkindlustushüvitistega seonduvate

⁹ Undeclared labour in Europe: Towards an integrated approach of combatting undeclared labour, Regioplan 2001 http://www.lex.unict.it/eurolabor/ricerca/dossier/dossier7/cap6/mateman_renooy2001.pdf

¹⁰ Regioplan, 2001

pettuste vastu ja c) maksuametid, kes tegelevad maksudest kõrvalehoidmise probleemidega. Mõnel juhul on nende ülesannete lahendamisse kaasatud ka tööturu osapooled¹¹. Lisaks on mõni liikmesriik kaasanud ka tolli- ja migratsiooniasutused, politsei ja riigiprokuratuuri (vt III lisa). Mõnikord on loodud ka uusi ametiasutusi, näiteks ministeeriumite vahelisi asutusi, riigisiseseid juhtrühmi ja kolmepoolseid komiteesid¹².

Liikmesriigid ei kasuta piisavalt teiste liikmesriikide omandatud kogemusi. Nad ei õpi üksteiselt, kuidas deklareerimata tööd vältida või vähendada.

(2) Deklareerimata töö rahvusvahelise (piiriülese) mõõtmega seonduvate probleemide lahendamise keerukus.

Töötajate liikuvus ühest liikmesriigist teise on Euroopa Liidu üks põhivabadustest. On käimas mitu algatust, mille kaudu toetatakse seda, et kodanikud oma õigust kasutada saaksid. Kui piiriüleseid olukordi kasutatakse deklareerimata töö varjamisel, seatakse ohtu selle põhivabaduse maine. Teisest liikmesriigist pärit isiku tööhõivestaatuse määratlemine ning asjaomase töötaja suhtes kohaldatavate õiguste ja kohustuste kontrollimine on ametiasutuste jaoks väga raske ülesanne. Et piiriüleses olukorras saaks mitteametlikke töösuhteid kindlaks teha, on vaja liikmesriikide vahelist koostööd tugevdada.

3. ELI ÕIGUS TEGUTSEDA JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTE

Deklareerimata töö ennetamine ja tõkestamine aitab ELi ja liikmesriikide õigusnorme paremini kohaldada, seda eelkõige tööhõive, tööõiguse, tervishoiu- ja tööohutuse ning riikide sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise valdkondades. Piiriülese tööjõu liikuvusega seonduva deklareerimata töö takistamine on väga oluline säilitamiseks vaba liikumist käsitleva põhiõiguse usaldusväärsust.

See aitaks kaasa ametlike töökohtade loomisele, töötingimuste kvaliteedi parandamisele, tööhõive suurendamisele ja üldise sotsiaalse kaasatuse tõusule.

ELi õigus sekkuda deklareerimata töö küsimustesse tuleneb ELi toimimise lepingu sotsiaalpoliitika sätetest, eelkõige lubatakse artikliga 153 võtta ELi tasandi meetmeid, mille peamine eesmärk on tööhõive suurendamine ja töötingimuste parandamine, toetades seega liikmesriikide püüdlusi deklareerimata töö ennetamise ja tõkestamise valdkonnas. See teeb võimalikuks liikmesriikidevahelise koostöö, mis seisneb teabe ja parimate tavade vahetuses, põhjalike teadmiste väljatöötamises ning ja selliste meetmete paremini toimivas koordineerimises, kuhu on kaasatud täitevasutused kõigist deklareerimata tööst mõjutatud valdkondadest, eelkõige tööjõu, sotsiaalküsimuste ja maksude valdkonnast.

ELi pädevuses on konkurentsimoontonutuse ja deklareerimata töö esinemise sagedusest tuleneva destabiliseerimise piiriülesed aspektid, üksteise kogemustest õppimise

¹¹ Saksamaal näiteks on finantsministeerium sõlminud lepingud ehitus-, maalri- ja tööstustekstiilisektori tööturu osapooltega, Bulgaarias on loodud riiklik ärieeskirjade keskus ning Luksemburgis on kõigi ehitusel töötavatele isikute jaoks ette nähtud ID-kaart.

¹² Riiklik tööõiguste agentuur (NERA) Iirimaa, inspektoraat SZW (mis reorganiseeriti 2012. aastal) Madalamades, sotsiaalküsimuste teabe ja uurimiskeskus Belgias, illegaalse töötamise vastase võitluse töörühm (CIALTI) Luksemburgis, ministeeriumite vaheline illegaalse töötamise vastase võitluse delegatsioon (DLNF) Prantsusmaal. ILO/LABADMIN, 2013

kasutegurid ja vajadus teha piiriülest koostööd deklareerimata töö teatavate vormide kõrvaldamisel.

Deklareerimata töö kõrvaldamisega seonduvad probleemid, näiteks raskused deklareerimata töö tuvastamisel ja erinevate täitevasutuste vahelise koostöö puudumine, on ühised kõigile liikmesriikidele. ELi tasandi meetmega on võimalik liikmesriikides deklareerimata töö takistamiseks võetud meetmete tõhusust ja tulemuslikkust parandada. EL saab toetada heade tavade vahetust ja viia meetmete koordineerimise uuele tasandile.

ELi meetmega on võimalik toetada liikmesriikide püüdlusi deklareerimata töö tõkestamise ja ennetamise valdkonnas tehtava ELi tasandi koostöö tugevdamise abil, muutes koostöö tõhusamaks ja tulemuslikumaks ning andes seeläbi liikmesriikide meetmetele lisandväärtust.

4. EESMÄRGID

4.1. Üldeesmärgid

Poliitiline üldeesmärk on toetada liikmesriikide püüdlusi deklareerimata töö ennetamise ja tõkestamise valdkonnas.

4.2. Erieesmärgid

Üldeesmärgi raames on algatuse eriewmärgid järgmised:

- (1) parandada liikmesriikide erinevate täitevasutuste vahelist ELi tasandi koostööd ennetamiseks ja tõkestamiseks deklareerimata tööd tõhusamalt ja tulemuslikumalt,
- (2) parandada liikmesriikide erinevate täitevasutuste tehnilist suutlikkust deklareerimata töö piiriüleste aspektidega seonduvate probleemide kõrvaldamisel,
- (3) suurendada liikmesriikide teadlikkust probleemi pakilisusest ning aidata neil hoogustada deklareerimata töö vastast võitlust.

4.3. Tegevuseesmärgid

Konkreetsed tegevuse tasandil on algatuse eesmärgid järgmised:

- (1) luua foorum, milles saaksid osaleda erinevate liikmesriikide eksperdid, et luua kontakte, jagada teavet ja vahetada parimaid tavasid. Tulemid, mida foorum püüaks saavutada, võiksid olla: teadmistepanga loomine (pank koosneks deklareerimata töö ennetamisel ja/või tõkestamisel kasutatud erinevatest tavadest); juhiste või heade tavade kogumiku väljatöötamine kontrolli teostavate ametnike jaoks, milles võiks käsitleda näiteks seda, kuidas teha kontrollkäike deklareerimata töö avastamiseks; ühtsete kontrollipõhimõtete ja/või standardite vastuvõtmine;
- (2) luua raamistik põhjalike valdkondlike teadmiste väljatöötamiseks, mille eesmärk on võimaluse korral ühise raamistiku vastuvõtmine ja ühiste koolituste korraldamine; uurimiskeskuse loomine, kelle ülesandeks oleks teadmistepangas esitatud erinevate meetmete hindamine;
- (3) töötada välja mehhanism meetmete paremaks koordineerimiseks. Mehhanismi tegevus aitaks leida lahendusi andmete ühise kasutamise küsimuses; selle

kaudu võetaks vastu piirkondlikke või ELi tasandi strateegiaid, organiseeritaks kogu ELi hõlmavaid teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, korraldataks vastastikuseid eksperdihinnanguid eesmärgiga jälgida liikmesriikides saavutatut deklareerimata töö vastu võitlemisel ning lepitaks kokku ühtse raamistiku osas ühiste kontrollitoimingute ja töötajate vahetuse alal.

5. POLIITIKA VALIK

Mõju hindamise käigus analüüsiti viit võimalikku poliitikavalikut:

1. valikuvõimalus: uusi meetmeid ei võeta. Olemasolevate tööühikute tegevusele ja tehtud algatustele lisaks meetmeid ei võeta.
2. valikuvõimalus: juba tegutsevate tööühikute ja komiteede töö parem koordineerimine ELi tasandil. Mitu ELi tasandil tegutsevat tööühikut arutleb deklareerimata tööga seonduvaid teemasid. Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat nimetab ametisse koordinaatori, kes korraldab deklareerimata tööga tegelevate tööühikute arutelusid ja tegevust.
3. valikuvõimalus: Euroopa platvorm, mis oleks eraldi üksus ja mille töös osalemine on vabatahtlik. Euroopa Komisjon loob platvormi, kuhu kuuluvad liikmesriikide täitevasutuste ja muude huvirühmade (nt tööturu osapoolte) esindajad. Liikmesriigid otsustavad, kas nad osalevad platvormi töös või mitte.
4. valikuvõimalus: Euroopa platvorm, mis oleks eraldi üksus ja mille töös osalemine on kohustuslik. Euroopa Komisjon loob platvormi, kuhu kuuluvad liikmesriikide täitevasutuste ja muude huvirühmade (nt tööturu osapoolte) esindajad. Liikmesriigid on automaatselt platvormi liikmed.
5. valikuvõimalus: Platvormi liitmine mõne tegutseva asutuse juurde. Üks edasiliikumise viise võiks olla selle ülesande usaldamine Dublinis asuvalle Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondile (Eurofound).

Muud võimalused, näiteks uus detsentraliseeritud agentuur, mis vastutaks ELi õiguse jõustamise eest ja deklareerimata tööga võitlemise eest, olid samuti päevakorras, kuid jäeti kõrvale, sest nad ei tundunud hetkel realistlikud.

6. MÕJU HINNANG

Arutlusel olev algatus puudutab valitsemistavade küsimust. Et mõjutada sotsiaalset olukorda ja majandustulemusi, on ilmselt vaja kasutada üldiseid häid valitsemistavu. Siiski on deklareerimata töö vastase platvormi loomise ja deklareerimata töö tegeliku vähenemise vahel käia pikk tee. Piisavalt otsest seost platvormi toimimise ja deklareerimata töö vähendamise ning majandustulemuste või sotsiaalse heaolu vahel ei olnud võimalik määrata. Deklareerimata töö mõõdetavuse keerukus muudab selle ülesande eriti raskeks. Seega piirduakse mõju hindamisel küsimusega, kuivõrd on võimalik nende erinevate võimalustega konkreetseid eesmärke saavutada. Samuti kirjeldatakse sellise platvormi loomisega otseselt seonduvaid kulusid. Kuna eesmärgid olid seatud nii, et saaks toetada sotsiaalmajanduslikku heaolu, siis loetakse sotsiaalmajanduslikust vaatepunktist parimaks selline lahendus, mis võimaldab neid eesmärke majanduslikus mõttes kõige paremini täita.

6.1. 1. valikuvõimalus: uusi meetmeid ei võeta

Praeguse olukorra säilitamine võimaldab oletada, et kuigi komisjon tegi kindlaks probleemi tõsiduse, ei sekku ta päriselt teemasse. Seda võidaks käsitada probleemi kõrvaldamise tõsiseltvõetavuses kahtlemisena.

6.2. 2. valikuvõimalus: juba tegutsevate töörühmade ja komiteede töö parem koordineerimine ELi tasandil

Selle võimaluse puhul on oodatav mõju üldiselt väga piiratud. Nähtavusega seonduvaid probleeme ja neid, mis on seotud probleemi tähtsuse teadvustamisega, saaks teatud määral lahendada, sest poliitiline toetus on suur. Valdkondadevahelise tegutsemise eesmärgid ning piiriülese õppe ja koordineerimistegevusega seonduvaid eesmärgid ilmselt ei saavutataks. Väga raske oleks saada probleemi olemusest terviklikku pilti.

6.3. 3. valikuvõimalus: eraldi üksus, mille töös osalemine on vabatahtlik

Selle valiku tegemisel sõltuvad muudatused paremuse suunas suuresti sellest, kui palju liikmesriike otsustab loodava grupi töös osaleda. Enne grupi loomist tuleks tagada, et osaleks enamik liikmesriike (kui mitte kõik). Kuna liikmesriigid on aruteludel välja öelnud, et nad eelistaksid seda võimalust, ning kuna nad on võtnud kohustuseks tegutseda deklareerimata töö vastu, on põhjust oletada, et ka vabatahtliku grupi töös osalemine oleks aktiivne. On siiski ebakindel, kas kõik liikmesriigid osaleksid või ei, mis ongi selle võimaluse peamiseks puuduseks. Kui ka – väga positiivse stsenaariumi korral – kõik liikmesriigid osaleksid, on vaid üks erinevus võrreldes kohustusliku liikmeks olemise võimalusega: liikmesriigid peaksid olema otsustanud vabatahtliku osalemise kasuks, st nad peavad olema ise kohustuse võtnud.

6.4. 4. valikuvõimalus: eraldi üksus, mille töös osalemine on kohustuslik

Selle võimaluse tugevaks pooleks on see, et kõik liikmesriigid on algusest peale kaasatud. Kuna puudub vajadus otsustada, kas ühineda või mitte, võib juhtuda, et mõni liikmesriik on vähem huvitatud meetmete paremas koordineerimises osalemisest või põhjalike valdkondlike teadmiste väljatöötamisest. Nad võivad tahta, et koostöö piirduks teabe ja parimate tavade vahetamisega, ilma et sellega kaasneks põhjalik piiriülene koostöö.

6.5. 5. valikuvõimalus: deklareerimata töö takistamiseks tehtavate pingutuste integreerimine Eurofoundi ülesannete hulka

Kuna Eurofoundi ülesanded piirduvad teadusuuringutega ja projektide väljatöötamisega selleks, et esitada teavet ELi poliitika valdkonnas ja toetada seda, siis võib oletada, et ka platvormi tegevus jääks samadesse raamidesse. Tegevus oleks peamiselt seotud parimate tavade ja teabe vahetusega ning aitaks kaasa põhjalike valdkondlike teadmiste arendamisele.

7. VALIKUVÕIMALUSTE VÕRDLUS

Võrdlus põhines punktis 6 esitatud mõju hinnangul. Seega, kui lähtuda 1. valikuvõimalusest, mis tähendab, et olulisi muudatusi ei kaasne, siis tooksid 2. ja 5. võimalus kaasa mõningaid muudatusi, kuid need oleksid väga piiratud ja väga väheste kuludega.

3. ja 4. valikuvõimalusega kaasnevad kulud on peaaegu võrdsed (3. valikuvõimaluse kulude arvutamisel võeti aluseks oletatav olukord, kus kõik liikmesriigid osalevad platvormi töös): iga-aastased kulud komisjoni personali puhul, kes peaks korraldama platvormi tööd ja koosolekuid, ei ületaks 600 000 eurot, ja platvormi erinevate ülesannete täitmisega seonduvad aastased tegevuskulud ei ületaks 2,1 miljonit eurot. Lisaks oleks kasutegurid 3. ja 4. võimaluse puhul sarnased, kui oletada, et liikmesriigid võtaksid platvormi tööst vabatahtlikult osa, nagu on ette nähtud 3. valikuvõimalusega.

Seega on 4. võimalusel selge eelis 3. võimaluse ees, sest vabatahtliku osalusega platvormi edu sõltub suuresti liikmesriikide tahtest saada kohe selle liikmeks. Võrreldes 4. valikuvõimalusega on 3. valikuvõimaluse puhul säilinud teatav ebakindluse moment. 4. võimalusel selge eelis 3. valikuvõimaluse ees on kohustuslik osalus. Seda peetakse platvormi vajalikuks koostisosaks, sest koostöö deklareerimata töö piiriüleste aspektide kõrvaldamiseks, mis on algatuse üks olulisemaid eesmärgi, ei oleks täiel määral saavutatav, kui osa liikmesriike osaleks ja teised mitte.

Seetõttu leitakse, et 4. valikuvõimalus on kokkuvõttes eelistatuim. Selle saab ellu viia nii, et kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 153 lõikega 2 võetakse vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus.

8. JÄRELEVALVE JA HINDAMINE

Komisjon annaks nõukogule ja Euroopa Parlamendile korrapäraselt platvormi töö kohta aru. Aruannetes esitatakse platvormi täpsed tööavad, platvormi saavutused ja tehtaks

teatavaks	koosolekute	sagedus.

Neli aastat pärast seda, kui platvormi loomise otsus on jõustunud, hinnatakse platvormi tegevust. Selle hindamise käigus, mille aluseks on korrapäraselt aruanded ja täiendavad uuringud, hinnatakse, mil määral on platvorm kaasa aidanud erieesmärkide saavutamisele ja kas üldesmärgi saavutamisel on olnud edusamme. Hindamise aruanne esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.